View the original article

اجتماعی

از تورهای گران‌قیمت تا راه‌های پرخطر؛ بهای محدودیت آزمون‌های زبان در ایران

بهناز جلالی‌پور

۱۳/آبان/۱۴۰۵

برای یک ایرانی، مهاجرت یک تصمیم شخصی نیست؛ فرآیندی است که از شرایطی خارج از اختیار او تأثیر می‌گیرد.

توقف برگزاری آزمون‌های بین‌المللی زبان در ایران، برخی متقاضیان مهاجرت را ناچار به پرداخت هزینهٔ سفر به کشورهای همسایه کرده و شماری دیگر را نیز به دلیل ناتوانی مالی، از ادامهٔ این مسیر بازداشته است. این محدودیت‌ها، افغانستانی‌های مقیم ایران را نیز تحت تأثیر قرار داده است.

روند توقف برگزاری آزمون‌های بین‌المللی زبان در ایران با آزمون آیلتس آغاز شد.

دی‌ماه ۱۴۰۴، مؤسسهٔ IDP اعلام کرد که به دلیل مشکلات مالی و مقرراتی، برگزاری این آزمون در ایران متوقف می‌شود. پس از آن، در شهریور ۱۴۰۵ و با تغییر مقررات تحریمی آمریکا، دسترسی داوطلبان مقیم

ایران به آزمون‌های تافل، GRE و دولینگو نیز با محدودیت‌های تازه‌ای مواجه شد.

محدودیت‌های تازهٔ تافل تنها به توقف برگزاری آزمون در ایران محدود نمی‌شود. مؤسسهٔ ETS اعلام کرده است که امکان پردازش ثبت‌نام و پرداخت هزینهٔ آزمون برای افراد مقیم ایران وجود ندارد؛ حتی اگر قصد داشته باشند در کشوری دیگر در این آزمون شرکت کنند.

شماری از ایرانیان در گفت‌وگو با رادیو فردا از تأثیر این محدودیت‌ها بر آیندهٔ تحصیلی و برنامه‌های مهاجرتی خود گفته‌اند.

ورود ممنوع

بر اساس مقررات اعلام‌شده از سوی شورای فرهنگی بریتانیا، ایرانیان مقیم ایران حتی با سفر به کشورهای همسایه، مانند ترکیه و ارمنستان، نمی‌توانند در آزمون آیلتس این مؤسسه شرکت کنند. تنها کسانی واجد شرایط هستند که اقامت قانونی خارج از ایران، از جمله در کشور محل برگزاری آزمون، داشته باشند.

یک دانشجوی کارشناسی ارشد ادبیات نمایشی که کانادا را برای ادامهٔ تحصیل انتخاب کرده بود، دو سال به‌صورت تمام‌وقت زبان انگلیسی خواند. او پس از توقف برگزاری آزمون آیلتس در ایران، تصمیم گرفت برای شرکت در این آزمون به ارمنستان سفر کند.

این دانشجو به رادیو فردا می‌گوید: «از بین دو مرکزی که در ارمنستان می‌توانستم انتخاب کنم، مرکز مربوط به بریتیش کانسیل اجازهٔ ثبت‌نام و امتحان نمی‌داد و تنها یک گزینه داشتم.»

او مهرماه امسال، علاوه بر حدود ۳۰۰ دلار هزینهٔ ثبت‌نام در آزمون، ۸۰ میلیون تومان نیز برای سفر و تور ارمنستان پرداخته است.

این دانشجو می‌گوید هنگام انتخاب مرکز آزمون در کشورهای دیگر، علاوه بر شرایط دریافت ویزا، هزینه‌های سفر نیز در تصمیم او تأثیر داشته است.

یکی از افراد مطلع از روند برگزاری آزمون آیلتس در ایران به رادیو فردا گفت: «مشکلات برگزاری این آزمون از سال ۲۰۲۵ و پس از تغییر مقررات مالی مؤسسهٔ IDP آغاز شد. بر اساس مقررات جدید، پرداخت‌های مراکز برگزارکننده باید از مبدأ همان کشور انجام می‌شد، اما تحریم‌های بانکی امکان انتقال مستقیم پول از ایران را از بین برده بود.»

به گفتهٔ او، افزایش بدهی مراکز ایرانی به IDP در نهایت به محدود شدن ظرفیت ثبت‌نام در آزمون انجامید.

بیشتر در این باره:

بازار مدارک جعلی برای مهاجرت از ایران چگونه کار می‌کند؟

آزمون زبان در سایهٔ جنگ

یک فارغ‌التحصیل رشتهٔ کامپیوتر تمام سال گذشته را صرف شرکت در کلاس‌های خصوصی زبان انگلیسی کرده بود. او یکی از کشورهای عربی را برای شرکت در آزمون انتخاب کرد و توری چهارروزه به قیمت ۷۰ میلیون تومان خرید.

او می‌گوید: «۷ اسفند ۱۴۰۴، با ترس از شروع دوبارهٔ جنگ، محدودیت‌های پرواز و از دست دادن آزمون سفر کردم. نتیجهٔ آزمون برای پروندهٔ مهاجرتم بسیار تعیین‌کننده و سرنوشت‌ساز بود.»

این فارغ‌التحصیل کامپیوتر روز هشتم اسفند در آزمون شرکت کرد، اما روز بعد، زمانی که آمادهٔ بازگشت به ایران بود، جنگ آغاز شد.

او می‌گوید با آغاز جنگ و توقف پروازها، چاره‌ای جز ماندن در خارج از کشور نداشت و پس از آن، بدون بازگشت به ایران، به کانادا مهاجرت کرد.

یکی از افراد مطلع از روند برگزاری آزمون آیلتس در ایران می‌گوید: «جنگ ۱۲روزه، قطعی اینترنت و فعال شدن تحریم‌های اسنپ‌بک مشکلات را تشدید کرد. در اواخر دسامبر ۲۰۲۵، یعنی دی‌ماه گذشته، به دلیل افزایش بدهی‌ها، IDP توقف برگزاری آیلتس در ایران را اعلام کرد، اما قرار شد این تصمیم از اواخر ژانویه اجرایی شود.»

ماه ژانویه با دی‌ماه و قطعی سراسری اینترنت در ایران هم‌زمان بود. پس از برقراری دوبارهٔ اتصال اینترنت، قرار شد تنها کسانی که پیش‌تر ثبت‌نام کرده بودند، تا ماه مارس فرصت شرکت در آزمون را داشته باشند.

این فرد مطلع به رادیو فردا گفت که سرعت اینترنت به اندازه‌ای پایین بود که در مقطعی ظرفیت برگزاری آزمون به روزانه سه نفر کاهش یافت.

با این حال، آغاز جنگ و قطع مجدد اینترنت، روند برگزاری آزمون‌های باقی‌مانده را نیز مختل کرد.

این فرد می‌گوید: «لغو آزمون‌ها، همراه با قطعی اینترنت و تعطیلی سفارتخانه‌ها، موجب شد بسیاری از داوطلبان فرصت پذیرش دانشگاه و شروع ترم تحصیلی را از دست بدهند.»

رکود آموزشگاه‌ها و رونق تورهای آیلتس

در سال‌های گذشته، رونق کلاس‌های عمومی و خصوصی آمادگی برای آزمون‌های تافل و آیلتس، برخی مؤسسات آموزش زبان و مدرسان آن‌ها را به نام‌هایی شناخته‌شده تبدیل کرده بود.

آموزش تخصصی مهارت‌های زبان، برگزاری دوره‌های طولانی‌مدت و فشرده و افزایش تمایل به مهاجرت، بازار پررونقی برای آموزشگاه‌های زبان ایجاد کرده بود.

اما محدودیت‌های اخیر، این بازار را نیز با رکود روبه‌رو کرده است. آموزشگاه‌ها اکنون با کاهش تقاضا و ریزش زبان‌آموزان مواجه‌اند. افزایش هزینه‌های زندگی و کاهش قدرت خرید خانوارها نیز این وضعیت را تشدید کرده و حتی ادامهٔ شرکت در کلاس‌های زبان را برای برخی افراد به امری دور از دسترس تبدیل کرده است.

مدیر و مؤسس یکی از آموزشگاه‌هایی که به‌طور تخصصی دوره‌های آمادگی آزمون‌های آیلتس و تافل برگزار می‌کند، به رادیو فردا می‌گوید: «با توقف برگزاری آزمون‌های زبان، اقتصاد آموزشگاه‌ها آسیب جدی دید. برگزاری دوره‌های آزمایشی و آزمون به‌شدت کاهش یافته و عمدهٔ آموزشگاه‌ها مجبورند بر دوره‌های عمومی تمرکز کنند.»

به گفتهٔ او، با کاهش قدرت خرید مردم، آموزش زبان دیگر در اولویت هزینه‌های بسیاری از خانواده‌ها نیست.

تعداد کلاس‌های خصوصی و نیمه‌خصوصی این آموزشگاه نیز نسبت به گذشته به یک‌پنجم کاهش یافته است.

یک فارغ‌التحصیل رشتهٔ علوم آزمایشگاهی که طی سه سال گذشته به‌صورت تمام‌وقت روی پایان‌نامه و مقالات علمی خود کار کرده و هم‌زمان مشغول یادگیری زبان انگلیسی بوده است، می‌گوید به دلیل فشار تحصیلی، تنها امکان کار پاره‌وقت داشته و نتوانسته پس‌انداز قابل توجهی داشته باشد.

او با توقف برگزاری آزمون‌ها در ایران، فعلاً برنامهٔ مهاجرت خود را کنار گذاشته و امیدوار است در آینده با بهبود وضعیت مالی بتواند آن را از سر بگیرد.

در چنین شرایطی، آژانس‌های مسافرتی در ایران خدمات تازه‌ای را به برنامه‌های خود افزوده‌اند: «تورهای آزمون آیلتس».

این تورها برای شرکت در آزمون در شهرهایی مانند دوحه، استانبول، آنکارا، وان، دبی، ایروان و تفلیس ارائه می‌شوند.

هزینهٔ این تورها شامل ثبت‌نام در آزمون، بلیت رفت‌وبرگشت هواپیما، اقامت در هتل، رفت‌وآمد به محل برگزاری آزمون و خدمات مربوط به دریافت ویزا، در صورت نیاز، است.

بیشتر در این باره:

آزمون‌های دوئولینگو و تافل در ایران پس از تعلیق معافیت تحریمی آمریکا متوقف شد

ملیت دردسرساز

محدودیت‌های تازه در برخی موارد ایرانیان مقیم خارج از کشور را نیز تحت تأثیر قرار داده است.

بر اساس مقررات اعلام‌شده از سوی دولینگو، افرادی که برای احراز هویت تنها مدارک صادرشده از ایران، مانند گذرنامهٔ ایرانی، در اختیار دارند، حتی در صورت اقامت در خارج از کشور نمی‌توانند در آزمون زبان این مؤسسه شرکت کنند.

بررسی‌های رادیو فردا نیز نشان می‌دهد که امکان ثبت‌نام در آزمون زبان دولینگو با مدارک هویتی ایرانی، حتی برای شرکت‌کنندگان مقیم خارج از کشور، وجود ندارد.

بخش پشتیبانی آزمون دولینگو نیز این محدودیت را تأیید کرد و گفت: «استفاده از گذرنامهٔ ایرانی برای شرکت در آزمون مجاز نیست.»

اقامت در خارج از ایران یا داشتن مجوز کار یا تحصیل در کشورهای دیگر نیز برای رفع این محدودیت کافی نیست و متقاضی باید مدرک هویتی معتبری ارائه کند که از سوی کشوری غیر از ایران صادر شده باشد.

پس از اعمال این تغییرات، وکلای مهاجرت به موکلان خود توصیه می‌کنند از آزمون‌های جایگزین استفاده کنند.

محدودیت آموزش زبان‌های خارجی

محدودیت دسترسی به آموزش و آزمون‌های زبان خارجی در ایران، تنها به زبان انگلیسی اختصاص ندارد.

در شهریور ۱۴۰۵، مرکز زبان فرانسهٔ تهران، وابسته به بخش فرهنگی سفارت فرانسه، نیز پلمب شد.

وب‌سایت «میزان»، وابسته به قوهٔ قضائیهٔ ایران، اعلام کرد که این مرکز با حکم دادستانی تهران، پس از سال‌ها فعالیت در زمینهٔ آموزش زبان فرانسه، تعطیل شده است.

مقام‌های قضایی ایران مدعی شدند که این مرکز با «سوءاستفاده از عنوان مرکز آموزش زبان»، اقدام به شناسایی برخی نخبگان ایرانی، برقراری ارتباط میان آن‌ها و فراهم کردن زمینهٔ خروجشان از کشور کرده است.

وزارت خارجهٔ فرانسه این اقدام را توجیه‌ناپذیر و ناپذیرفتنی دانست و به یورونیوز گفت که پاریس همواره گفت‌وگو با طرف ایرانی دربارهٔ این موضوع را حفظ کرده، اما اقدام اخیر را «تشدید یک‌جانبه» فشارهای جمهوری اسلامی علیه حضور فرهنگی فرانسه در ایران می‌داند.

پیش از آن نیز در مرداد ۱۴۰۳، مأموران جمهوری اسلامی مؤسسهٔ آموزش زبان آلمانی گوته در تهران را تعطیل کرده بودند.

مقام‌های جمهوری اسلامی برای تعطیلی این مراکز دلایل قانونی و امنیتی مطرح کردند. از جمله روزنامهٔ انگلیسی‌زبان تهران تایمز، وابسته به سازمان تبلیغات اسلامی، مدعی شد مؤسسهٔ آموزش زبان آلمانی «گوته» به‌عنوان «یک عملیات مخفی برای دولت آلمان» فعالیت می‌کرده است.

با این حال، برخی گمانه‌زنی‌ها حاکی از آن بود که تعطیلی مؤسسهٔ گوته در واکنش به تعطیلی مرکز اسلامی هامبورگ از سوی دولت آلمان صورت گرفته است.

وزارت کشور آلمان روز سوم مرداد ۱۴۰۳، مرکز اسلامی هامبورگ و نهادهای وابسته به آن را به دلیل پیگیری اهداف اسلام‌گرایانهٔ افراطی تعطیل کرد.

تعطیلی مراکز آموزش زبان آلمانی و فرانسوی در ایران، دسترسی متقاضیان تحصیل و مهاجرت به خدمات آموزشی این دو زبان را نیز به‌شدت محدود کرده است.

مجموعهٔ این محدودیت‌ها، با وجود تفاوت در منشأ و دلایل اعمال آن‌ها، هزینه‌های تازه‌ای را بر متقاضیان تحصیل و مهاجرت تحمیل کرده است.

این وضعیت برای افغانستانی‌های مقیم ایران دشوارتر است. برخلاف شهروندان ایرانی که برای سفرهای کوتاه‌مدت به ترکیه و ارمنستان نیازی به دریافت ویزای پیش از ورود ندارند، اتباع افغانستان برای ورود به این کشورها باید از پیش ویزا دریافت کنند.

یک دختر ۲۳سالهٔ افغانستانی ساکن ایران که پس از فارغ‌التحصیلی قصد مهاجرت تحصیلی داشت، می‌گوید به دلیل توقف برگزاری آزمون‌های زبان در ایران و ناتوانی در سفر قانونی به کشورهای دیگر، تصمیم گرفته است از مسیر غیرقانونی سفر کند.

او می‌گوید مذاکرات اولیه را با فردی برای قاچاق او به پاکستان انجام داده و با وجود خطرات احتمالی، قصد دارد از این مسیر برای شرکت در آزمون زبان سفر کند.

این دختر جوان می‌پرسد: «برای نجات از این‌جا چارهٔ دیگری دارم؟»

بیشتر در این باره:

ادعای تهران تایمز: موسسه زبان گوته عامل عملیات مخفی دولت آلمان در ایران بود

این مطلب بخشی از:

ایران | اجتماعی | بایگانی | فراتر از خبر | گزارش و تحلیل

© ۲۰۲۶ تمام حقوق این وب‌سایت، بر اساس مقررات کپی‌رایت، برای رادیو فردا محفوظ است.